

شیوه نامه احراز توبه

در اجرای مواد (۱۱۴) تا (۱۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و بند «ج» ماده (۲۴) آیین نامه اجرایی سازمان زندانها و نظر به اینکه استفاده از تاسیس شرعی و قانونی توبه در مراجع قضایی که نقش بسزایی در اصلاح و تربیت مرتکبان جرم و پیشگیری از ارتکاب مجدد جرم دارد، "شیوه نامه احراز توبه" به شرح مواد آتی است.

ماده ۱- توبه حالتی نفسانی است که متضمن توجه و بازگشت انسان به سوی خدا، پس از ارتکاب رفتار مجرمانه می باشد به گونه ای که مرتکب به زشتی رفتار خویش آگاه و ندامت و اصلاح در رفتار وی مشاهده و بر ترک آن رفتار در آینده مصمم شود و سعی خود را برای اصلاح و جبران خسارت بکار گیرد.

ماده ۲- در کلیه جرایمی که توبه مؤثر در مجازات است، چنانچه متهم در هر مرحله از رسیدگی قضایی یا محکوم، ادعای توبه کند، می تواند درخواست خود را همراه با قرائن و شواهد به مقام قضایی ارائه کند. همچنین، رئیس موسسه کیفری در صورتی که قرائنی از توبه در متهم یا محکوم مشاهده کند، می تواند مراتب را مستنداً به گزارش مددکار اجتماعی و تایید شورای طبقه بندی به مقام قضایی اعلام کند.

ماده ۳- مقام قضایی مربوط، در صورت صلاحدید می تواند متهم یا محکوم را جهت بررسی صحت ادعای توبه حسب مورد به واحد ارشاد و معاضدت قضایی یا موسسه کیفری معرفی نماید. در صورتی که مدعی توبه در موسسه کیفری باشد رئیس موسسه مطابق ماده (۲) عمل می کند.

ماده ۴- پس از ارجاع مقام قضایی، واحد ارشاد و معاضدت قضایی و موسسه کیفری، مطابق با ماده ۵ شیوه نامه، نتیجه را حداکثر ظرف دو هفته به تفصیل به مقام قضایی مربوط اعلام می کند. چنانچه اعلام نظر در مدت مقرر ممکن نباشد، مراتب را به مقام قضایی اعلام و طبق نظر آن مرجع اقدام می کند.

ماده ۵ - مقام قضایی به منظور احراز توبه، ندامت و اصلاح مرتکب، مواردی از قبیل بندهای ذیل که غالباً حاکی از صحت ادعای توبه است را مورد توجه قرار می دهد:

الف- التزام عملی به انجام فرائض دینی؛

ب- جبران ضرر و زیان ناشی از جرم یا برقراری ترتیبات جبران یا تلاش برای تحصیل گذشت شاکی یا مدعی خصوصی؛

پ- اظهار ندامت و تعهد کتبی مبنی بر عدم ارتکاب جرم، به ویژه چنانچه ندامت خود را به نحوی اعلام نماید؛

ت- همکاری موثر مرتکب در کشف جرم یا معرفی شرکاء یا معاونین جرم؛

ث- تعهد به خودداری از ارتباط و معاشرت با اشخاص شرور، شرکاء و معاونین جرم؛

ج- ارائه خدمات عام المنفعه یا مشارکت در امور خیر؛

چ- اقدام به درمان و ترک اعتیاد؛

ح- گزارش کتبی مددکار اجتماعی مبنی بر اصلاح رفتار مرتکب.

ماده ۶- مقام قضایی مربوط خارج از نوبت، با ملاحظه مواردی نظیر پرونده شخصیت، پرونده رفتاری و نظر نهادهای مذکور در ماده ۲ شیوه نامه به موضوع رسیدگی و در صورت احراز توبه، قرائن و امارات مربوط را در تصمیم خود درج می کند.

ماده ۷- در جرائم حدی چنانچه توبه موثر در مجازات باشد و مرتکب بعد از قطعیت حکم، مدعی توبه باشد، مراتب توسط دادستان یا موسسه کیفری بررسی و در صورت وجود شواهد و قرائن بر توبه وی مراتب به دادگاه صادرکننده حکم اعلام می شود. چنانچه از نظر دادگاه توبه وی محرز باشد، مراتب به معاون قضایی قوه قضائیه اعلام و رونوشت به مرجع مجری حکم داده می شود. معاون قضایی نتیجه را جهت اخذ تصمیم مقتضی به رئیس قوه قضائیه اعلام می کند.

ماده ۸- مقام قضایی در اجرای ماده ۱۱۷ قانون مجازات اسلامی، مصوب ۱۳۹۲ به مدعی توبه تفهیم می کند که چنانچه پس از اعمال مقررات راجع به توبه ثابت گردد که تظاهر به توبه کرده است، سقوط مجازات و تخفیف های در نظر گرفته شده ملغی و وی حسب مورد به مجازات حدی یا به حداکثر مجازات تعزیری محکوم می شود.

ماده ۹- مسئولیت حسن اجرای این شیوه نامه برعهده دادستان کل کشور است.

این شیوه نامه مشتمل بر ۹ ماده در تاریخ ۱۴۰۲/۳/۱۸ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

غلامحسین محسنی اژه

